

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETINING
KATTAQO'RG'ON FILIALI

Ro'yxatga olindi

№ BD-60410100

“TASDIQLAYMAN”

Direktor

Sh.R.Urakov

2021-yil “30” 08

SUG'URTA ISHI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60410100-Buxgalteriya hisobi va audit

Kattaqo'rg'on- 2021

Fan/modul kodi TFT2003		O'quv yili 2024-2025	Semestr 7-semestr	Kreditlar 2
Fan/modul kodi Tanlov		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Sug'urta ishi	46	14	60
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga sug'urta sohasida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlarning tub mohiyatini, sug'urta faoliyatini amalga oshirishning huquqiy asoslari va sug'urta bozorini davlat tomonidan tartibga solish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishdan iborat. Fanning vazifasi – talabalarga sug'urtaning shakllanish tarixi va rivojlanish bosqichlari; sug'urta munosabatlarida qo'llaniladigan ibora va tushunchalar; sug'urtamunosabatlarida tavakkalchilikning mavjudligi; sug'urta fondlarini tashkil etish va ularning shakllanishi; sug'urta tashkilotlarida biznes jarayonlarini tashkil etish; sug'urta tashkilotining tashkiliy tuzilmasi; sug'urta tashkilotida ish yuritishni tashkil etish asoslari bo'yicha nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o'rgatishdan iborat. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-MAVZU: SUG'URTA ISHI FANINING PREDMETI, OB'EKTI, MAQSADI, VAZIFALARI Sug'urtaning ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati. Sug'urtaning turkumlanishi. Sug'urtaning funksiyalari. Sug'urta. Sug'urtalanuvchi. Sug'urta qoplamasi. Sug'urta manfaati. Mulkiy sug'urta. SHaxsiy sug'urta. Javobgarlik sug'urta. Tadbirkorlik sohasida xavf-xatar suturtasi. Yuridik shaxslar mol-mulkini sug'urtalash. Jismoniy shaxslar mol- mulkini sug'urtalash. xayotni sug'urtalash. Baxtsiz xodisalardan fukarolarni ximoyalash. Tibbiy sug'urtalashdan iborat. 2-MAVZU: RISK NAZARIYASI VA UNING SUG'URTADAGI ROLI Sug'urtaning o'ziga xos bo'lgan asosiy belgilari.. Sug'urta fondlari, ularning shakllanishi va foydalanish yo'nalishlari. Sug'urtaning funksiyalari. Sug'urta portfeli. Sug'urta dalolatnomasi Sug'urta mukofoti. Sug'urtalanishi mumkin bo'lgan risklar. Sug'urtalanishi mumkin bo'lmagan risklar. Risk menejment.			

Riskni baholash.Riskni nazorat etish.Riskni moliyalashtirish.

3-MAVZU: SUG'URTADA RISK TRANSFERI

Raqobat sharoitida sug'urta xizmatlariga narx-navoni shakllanish xususiyatlari va sug'urta tarifi tushunchasi. Sug'urta tarif stavkasining tuzilishi va tarkibi. Brutto va netto-stavkani hisoblashning o'ziga xos xususiyatlari va umumiy tamoyillari.Risk.Risk menejmenti.Riskli holatlar sug'urta hodisasi yuz berishi ehtimoli.Sug'urta mukofotining o'rtacha kattaligi.Sug'urtaga berilgan umumiy ta'riflar. Sug'urtaning umumiy tushunchasi.Sug'urtaning funksiyalari.

4-MAVZU : SUG'URTANING NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY MOHIYATI

Sug'urta atamalari definitsiyasi. Sug'urta fondini tashkil etish bilan bog'liq atamalar guruhi. Sug'urta fondidan foydalanish bilan bog'liq atamalar guruhi. Xalqaro sug'urta amaliyotida ishlatiladigan atama va iboralar

5-MAVZU: SUG'URTA ATAMALARI DEFINITSIYASI VA ULARNING GURUHLANISHI

Sug'urta fondini tashkil etish bilan bog'liq atamalar.. Sug'urta fondidan foydalanish bilan bog'liq atama va tushunchalar.. Xalqaro sug'urta amaliyotida ishlatiladigan atama va tushunchalar.Sug'urtalovchi.Sug'urtalanuvchi .Sug'urta vositachilari.Tibbiy sug'urta.Mulkiy sug'urta.Netto-stavka.Majburiy sug'urta.Bosh polis.Kvotali qayta sug'urtalash.Vositachilik haqi.Sug'urta polisi.

6-MAVZU : SUG'URTANING EVOLYUTSIYASI VA IQTISODIYOTDAGI ROLI

Sugurta faoliyatida iqtisodiy munosabatlar va ularning paydo bo'lishi.Sug'urta tashkilotlarining moliyaviy resurslari va moliyaviy natijasi.Sug'urta tashkilotlarining moliyaviy barqarorligiga ta'sir qiluvchi omillar tahlili.Risklarni tanlash.Riskni baholash..Sug'urta faoliyatidan daromadlar.Sug'urta faoliyatidan olinadigan boshqa daromadlar.Sug'urta faoliyati bilan bog'liq bo'lmagan faoliyatdan olinadigan daromadlar.

7- MAVZU. SUG'URTA MUNOSABATLARI VA ULARNI TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI

Sug'urta munosabatlari haqida tushuncha.Sug'urta vositachilarining sug'urta munosabatlaridagi o'rni.Sug'urtalanuvchi.Sug'urta qoplamasi.Sug'urta manfaati. Sug'urta shartnomasini tuzish jarayonida yuzaga keladigan bahslar.Sug'urta shartnomasining va sug'urtalovchi o'z majburiyatini bajarishi bilan bog'liq bahs-munozaralar.Sug'urta shartnomasiga o'zgartirish kiritish.

8-MAVZU: SUG'URTA INFRATUZILMASI VA UNING SUB'EKTLLARI

Sug'urta bozori tushunchasi va uning ishtirokchilari.Sug'urta bozorining turlari va ularga umumiy tavsifnoma.Sug'urta bozori infratuzilmasining

sug'urta bozori rivojlanishidagi ahamiyati. Sug'urtalovchilar uyushmasi
Syurveyer. Sug'urta riski haqida axborot to'plash va uni aniqlashtirish. А к т у а
р и й. Авария комиссари. Суғурта воситачилари. Суғуртачилар уюшмаси

9-MAVZU: SUG'URTANING HUQUQIY ASOSLARI

Sug'urta munosabatlarini tartibga solishda huquqning ahamiyati, sug'urta huquqi va uning mazmuni. Sug'urta qonunchiligi, sug'urta faoliyatini tartibga soluvchi qonunlar. Sug'urta faoliyatini qonun osti hujjatlari bilan tartibga solish. Sug'urta huquqi. Sug'urta faoliyatini tartibga soluvchi maxsus qonunlar. Sug'urta faoliyatini tartibga soluvchi umumiy qonunlar.

10-MAVZU: SUG'URTA TASHKILOTINING TASHKILIY-HUQUQIY ASOSLARI VA KONTSEPTUAL MODEL

Sug'urta sohasida davlat monopoliyasining tugatilishi. Aksiadorlik shaklidagi sug'urta tashkilotlari va xususiy mulk huquqiga ega jamiyatlar. Sug'urta tashkiloti nizomiga qo'shimcha va o'zgartirishlar kiritish. Sug'urta tashkilotini qayta tashkil etish. Sug'urta tashkilotini tugatish, tugatish komissiyasini tayinlash hamda oraliq va yakuniy balansni tasdiqlash. Sug'urta tashkiloti kuzatuv kengashining tarkibi va sonini aniqlash, uning a'zolari va raisini saylash. E'lon qilingan aksiyalarning eng ko'p miqdorini belgilash. Sug'urta tashkilotining ustav kapitalini ko'paytirish. Sug'urta tashkilotining auditorini tasdiqlash.

III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Sug'urta ishi fanining predmeti, ob'ekti, maqsadi, vazifalari
2. Risk nazariyasi va uning sug'urtadagi roli
3. Sug'urtada risk transferi
4. Sug'urtaning nazariy asoslari va iqtisodiy mohiyati
5. Sug'urta atamaları definitsiyasi va ularning guruhlanishi
6. Sug'urtaning evolyutsiyasi va iqtisodiyotdagi roli
7. Sug'urta munosabatlari va ularni tartibga solish mexanizmlari
8. Sug'urta infratuzilmasi va uning sub'ektlari
9. Sug'urtaning huquqiy asoslari
10. Sug'urta tashkilotining tashkiliy-huquqiy asoslari va kontseptual modeli
11. Sug'urta mukofotlari va ularni hisoblash tamoyillari
12. Sug'urta sohalari va ularning interpretatsiyasi
13. Majburiy sug'urta

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1. Sug'urtamng nazariy asoslari va iqtisodiy mohiyati
2. Sug'urta atamaları defimtsiyasi va ularning guruhlanishi.
3. Sug'urtamng evolyusiyasi va iqtisodiyotdagi roli. O'zbekistonda sug'urtamng rivojlanish bosqichlari
4. Sug'urta munosabatlari va ularni tartibga solish mexanizmlari

5. Sug'urta infratuzilmasi va uning subyektlari
6. Sug'urta tashkilotlarimng tashkiliy-huqiqiy shakllari va tuzilmasi
7. Sug'urtada tarif siyosati
8. Sug'urta sohalari va ularning interpretatsivas umumiy sug'urta va uning tur(klass)lar
9. Sug'urta tashkilotining iqtisodiy- moliyaviy faoliyati
10. Sug'urtalashda biznes jarayonlar rein jin irin gi
11. Sug'urta yienejmenti va personalni boshqarish
12. Sug'urta bozorining tarkibi, holati va muammolari
13. Sug'urta marketin'gi va uning instrumentlari
14. Sug'urta mahsulotini yaratish va sotish injneringi. sug'urta firibgarligi va uni bartaraf etish.
15. Sug'urta mahsulotini yaratish va sotish injneringi. sug'urta firibgarligi va uni bartaraf etish.
16. Sug'urtaning rivojlanish tendensiyalari va Istiqbollari
17. Sug'urta axborot kommumkatsion va internet Texnologiyalari
18. Sug'urta munosabatlari va ularni tartibga solish mexanizmlari
19. Sug'urta infratuzilmasi va uning subyektlari
20. Sug'urta tashkilotlarimng tashkiliy-huqiqiy shakllari va tuzilmasi

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

- Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

milliy sug'urta bozorini rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga oluvchi kadrlarni tayyorlash va qayta tayyorlash, o'quv dasturlarining yagona tizimini yaratish:

- sug'urta muammolari jarayoniga tasir etuvchi va fuqarolar ham mulkchilikning barcha shaklidan qat'iy nazar yuridik shaxslar manfaatlarini aks ettiruvchi davlat sug'urta siyosatini amalga oshirishga yordam beruvchi yoki yo'naltiruvchi institutlarni rivojlantirishga yordam berish.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
 - interfaol keys-stadilar, testlar;
- elektron va tarqatma materiallar

VII. Kreditni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan iqtisodiy qarashlar va fikrlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

Asosiy adabiyotlar

1. Abduraxmonov I., Abduraimova M., Abdullaeva N. Sug'urta nazariyasi

va amaliyoti, 2021. – 696 c.

2. Abduraxmonov I. Sug'urta nazariyasi va amaliyoti. O'quv qo'llanma. – T.: Iqtisod-moliya, 2018. – 380 b.

3. Yuldashev O., . Darslik. –T.: Iqtisod-moliya, 2021. – 420 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasining sug'urta bozorini isloh qilish va uning jadal rivojlanishini ta'minlash chora - tadbirlari to'g'risida"gi 2019-yil 2-avgustdagi PQ-4412-sonli Farmoni.

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi 2017-yil 7-fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni.

3. Abduraxmonov I., Kenjayev I.G'. Sug'urta menejmenti. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2020. – 293 b.

4. Kenjayev I.G., Abdurimova M.A., Abdullayeva N.A. Sug'urta biznesi. O'quv qo'llanma. – T.: Iqtisod-moliya, 2020. –320 b.

5. Kenjayev I., Matiyazova S., Adilova G. Sug'urta mahsulotlarini sotishni tashkil etish. O'quv qo'llanma. T.: Iqtisod-moliya, 2018. 132 b.

6. Abduraxmonov I. Sug'urta nazariyasi va amaliyoti. O'quv qo'llanma. – T.: Iqtisod-moliya, 2018. – 380 b.

Axborot manbalari (saytlar):

www.cbu.uz;

www.bis.org;

www.ecb.eu ;

www.bank.uz;

www.uba.uz

7. Fan dasturi SamDUKF kengashining 2021-yil 28-avgustdagi 1-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.

8. **Fan modul uchun mas'ullar:**

S.A.Maxmudov– SamDU KF, "Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot " kafedrası assistenti

9. **Taqrizchilar:**

Sh.S.Sharifov – SamDU "Raqamli iqtisodiyot" kafedrası dotsenti.

S.B.Boboqulov – SamDU "Raqamli iqtisodiyot" kafedrası dotsenti. (tashqi)

O.Xaitov – SamDUKF "Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot " kafedrası assistenti (ichki)